

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Akčný plán inteligentných miest a regiónov na roky 2023 – 2026

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/825>

Materiál v pripomienkovom konaní do 15.12.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR na základe úlohy B.1. z uznesenia vlády SR č. 71 z 2. februára 2021

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Plnenie akčného plánu sa vzťahuje na obdobie rokov 2023 – 2026 a jeho ťažiskom je realizácia 12 opatrení zameraných na podporu budovania a rozvoja inteligentných samospráv na Slovensku s primárnym zacielením na tieto domény: budovanie a rozvoj personálnych a odborných kapacít, vzdelávanie, problematika inovácií vo verejnej správe a inovatívne verejné obstarávanie, dáta a podpora toku a výmeny dát medzi štátnou správou a samosprávou, podpora rozšírenia využívania geografických informačných systémov, informačno-komunikačné technológie a podpora zdieľania a škálovania informačných systémov a inteligentných riešení, medzinárodná spolupráca a internacionalizácia tzv. smart riešení, podpora testovacích prostredí pre vznik, testovanie a škálovanie inovatívnych, resp. inteligentných riešení, podpora inovatívnych firiem a malých a stredných podnikov pri vývoji a implementovaní inovatívnych, resp. inteligentných riešení. Úspešné naplnenie a realizácia opatrení závisí najmä od spolupráce medzi ústrednými orgánmi štátnej správy, ďalšími orgánmi štátnej správy, orgánmi samosprávy, záujmovými združeniami a podnikateľským sektorom. Zároveň akčný plán prihliada aj na existujúce opatrenia a podporené mechanizmy vychádzajúce z existujúcich akčných plánov, stratégií a prebiehajúcich projektov, resp. realizovaných projektov v rokoch 2023 – 2026.

Postoj RÚZ k materiálu

Plnenie akčného plánu sa vzťahuje na obdobie rokov 2023 – 2026 a jeho ťažiskom je realizácia 12 opatrení zameraných na podporu budovania a rozvoja inteligentných samospráv na Slovensku. **RÚZ k materiálu predkladá nižšie uvedenú zásadnú pripomienku.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k materiálu ako celku

Z hľadiska hospodárskej praxe môžeme uvítať, že materiál nielen uvádza podporovateľné oblasti, ale je zároveň previazaný na zdroje financovania – najmä OP Slovensko a Plán obnovy.

Na druhej strane medzi merateľnými ukazovateľmi projektu sú uvádzané - Počet koncepčných, analytických a metodických materiálov (3), Počet zrealizovaných hodnotení, analýz a štúdií (16) a Počet zrealizovaných informačných aktivít (10). Podľa nášho názoru zaraďovanie extenzívnych merateľných ukazovateľov je v rozpore so snahou orientovať sa viac výsledky projektu. Očakávali by sme ukazovatele súvisiace s orientáciou na ekonomickú efektívnosť využitia európskych zdrojov a ukazovatele definujúce stupeň zapojenia ako aj očakávané výsledky zapojenia rozhodujúcich dotknutých aktérov, ktorými sú najmä mestá, obce, akademický sektor, neziskové organizácie profesijné združenia a súkromné spoločnosti.

Prax v oblasti vytvárania inteligentných miest v nedávnej minulosti ukázala, že rozhodujúci podiel na dobrých výsledkoch má vytvorenie prostredia pre spoluprácu tých organizácií, kde v skutočnosti inovácie vznikajú – a to ich spoluprácou na konkrétnych – najmä pilotných projektoch a následnom sieťovaní získaných poznatkov. Na to je potrebné vytvoriť zdroje, čo doposiaľ systémovo nie je podľa nášho názoru dobre uchopené.

Materiál je podľa nášho názoru viac orientovaný na budovanie personálnych kapacít v štátnej správe, čo v minulosti neprinieslo takú mieru progresu, ako vyčlenenie zdrojov pre zapojenie úradníkov štátnej a verejnej správy priamo do

ťažiskových, pilotných a opakovateľných projektov. Takéto moderné a odvážne poňatie spolupráce je známe najmä zo škandinávskych krajín, kde nie je obava pri významných projektoch spolupracovať so súkromnou sférou – firmy sú vnímané ako významní zamestnávatelia. Touto cestou odporúčame uberať sa aj v našich podmienkach – je to cesta na k priestoru v ktorom vznikajú inovácie a ktorý nie je silno závislý od politických zmien / volieb/, ale sleduje naplnenie dlhodobého zameraného zámeru štátu bez ohľadu na prípadné politické zmeny.

Opatrenia N0-N12 vychádzajú okrem iného hlavne z Programu Slovensko, keďže majú byť plne financované z tohto Programu Opatrenia 1.2.2. podpora budovania inteligentných miest a regiónov. Na toto opatrenie je vyčlenených 106 mil.eur. Treba však spomenúť že prijímateľmi nie sú iba samosprávy ale aj všetci ostatní – už vyššie spomenuté súkromné spoločnosti, neziskové organizácie, akademický sektor.

Plnenie uvedených opatrení teda bude závisieť aj od toho ako budú výzvy z tohto opatrenia nastavené a či budú vôbec zahrňovať tieto opatrenia, keďže nie je to nikde legislatívne stanovené. V opatrení Programu Slovensko 1.2.2. je vymenovaných 21 aktivít ktoré zahŕňajú prakticky všetky činnosti samospráv. Navyše pre opatrenia nie sú stanovené ani termíny, keďže opäť to bude závisieť na príslušných výzvach a ich plnení.

2. Zásadná pripomienka k materiálu ako celku – vytvorenie indikatívneho harmonogramu výziev

Je potrebné posilniť pozíciu financovania Inteligentných miest vytvorením indikatívneho harmonogramu výziev špecificky za túto oblasť.

Odôvodnenie:

Prax fungovania miest, obcí a ich zastupiteľstiev nám už štyri programové obdobia ukazuje, že mestá a obce si pripravujú projekty podľa vyhlásených, alebo avizovaných výziev. Je to dané najmä tým, že vlastné peniaze na prípravu projektov schvaľujú zastupiteľstvá a tie reagujú zväčša na vyhlásené, alebo „isté“ výzvy. Neradi pripravujú projekty / hoci aj dobre zdôvodnené/ tzv. do šuplíka, pretože za to získavajú veľkú kritiku. / každý projekt, ktorú nevyjde je využitý v politickom boji../ Indikatívny harmonogram – pokiaľ sa bude dodržiavať - túto situáciu upokojí a umožní mestám plánovať svoj rozvoj v dlhodobom časovom horizonte a získať dostatočný čas na profesionálnu prípravu projektov. Indikatívny harmonogram je reálnym a hospodárskou praxou očakávaným prejavom transparentného prístupu štátnej správy k čerpaniu eurofondov.

3. Zásadná pripomienka k materiálu ako celku – vytvorenie metodiky na podporu verejného obstarávania inovácií a riešení pre smart cities.

Akčný plán je vítaným krokom vpred, síce stanovuje nejaké opatrenia na podporu rozvoja inteligentných miest a regiónov, ale stále ešte vidíme do budúcnosti priestor na vytvorenie legislatívnej a finančnej podpory ich realizácie, - nielen po línii – ministerstvá, krajské úrady, ale najmä cestou vzniku inovatívneho prostredia, ktoré sa vytvára podporou cesty „zdola“- iba takto sa vytvorí trh s inováciami a riešeniami pre Smart mestá.

Nevyhnutnou podmienkou, ktorej nedoriešenie bude vytvorenie trhu s inováciami limitovať sú moderné a efektívne formy verejného obstarávania inovácií, kde kritériá zamerané na uplatňovanie najnižšej ceny nevedú k výberu a realizácii efektívnych, chytrých, kvalitných a trvalo udržateľných riešení

Vo vyššie uvedených oblastiach - ktoré sme boli nútení v súčasnosti zatiaľ hodnotiť kriticky - sme pripravení spolupracovať, podieľať sa na návrhoch riešení a prispieť s poznatkami hospodárskej praxe získanými u nás doma, ale aj v zahraničí.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/825>